

LUNDS
UNIVERSITET

Krigföring och våldtäktsdramaturgi

- i sexualbrottsanklagelserna mot Julian Assange

Yoko Carlsson
GNVK01
VT 2011

Centrum för Genusvetenskap
Lunds Universitet
Handledare: Malena Gustavson

Abstract

The purpose of this paper is to critically examine the construction of a Swedish national identity. I have examined what role the idea of “swedishness” plays in the medial contemporary discourse through editorial articles on the allegations of sexual misconduct against Julian Assange. The used theories focuses themes such as the relationship between womens bodies and the nation, the construction of the Other and subjects as decenterd positions. This critical discourse analysis hold the thesis that womens bodies are used to verify a national identity based on equality between men and women.

Keywords: Rape, national identity, body politics, critical discourse analysis, editorial articles.

Nyckelord: Våldtäkt, nationell identitet, kroppspolitik, kritisk diskursanalys, ledarartiklar.

Innehållsförteckning

1. Inledning	s. 1
Syfte	s.1
Frågeställning	s.1
2. Tidigare forskning	s.2
3. Teori	s.3
Teoretiska utgångspunkter och positionering	s.3
Valda teorier	s.4
Infallsvinkel och utgångspunkt	s.8
4. Metod	s.11
5. Material	s.13
6. Bakgrund	s.14
7. Analys	s.16
7.1 Representationer	s.17
Dagstidningarna	s.17
Kvällstidningarna	s.20
Sverige som lösning	s.22
Krigsmetaforer	s.23
7.2 Identiteter	s.24
7.3 Relationer	s.28
8. Slutet	s.31
Sammanfattning	s.31
Avslutande diskussion	s.32
9. Referenser	s.34

1. Inledning

Tjugohundratalet fyller jämt, det blir tio år gammalt. Konservativa strömningar har sedan millennieskiftet dragit genom världen. Dystoperna talar om anstormningen av ett nytt övervakningssamhälle. Den lavinartade effekt som lanseringen av internet haft har nu täckt stora delar av världen under ett tjockt täcke av information. I snödrivorna är krigen mellan myndigheter, privatpersoner och hackers i full gång. I Sverige får fildelningssajten The Pirate Bay en fällande dom, fängelsestraff och ett skadestånd på trettio miljoner kronor år 2009. De omdiskuterade FRA- och Ipred lagarna träder, trots stort folkligt motstånd, i kraft 2007 respektive 2009.

Mot denna horisont tågar Julian Assange och hans trupper genom yrvädet och in på spelplanen. År 2010 blir året då "nakenkameran" vänds uppåt.¹ Hans informationsdatabas WikiLeaks, som tillhandahåller hemligstämplad information från världspolitikens ormnästen, publicerar tre stora läckor. Den första januari samma år berättar utrikesminister Carl Bildt om hur han ser Sveriges potential att bli "det fria ordets försvarare på internet".²

Ett år senare har situationen förändrats. Julian Assange är häktad i sin frånvaro, misstänkt för våldtäkt. Sverige pendlar mellan viljan att vara press- och yttrandefrihetens förkämpe och den älskvärda bilden av sig själv som ett av världens mest jämställda länder då två kvinnors kroppar blir föremål för en hel världs engagemang.

Syfte

Syftet med den här uppsatsen är att göra en kritisk svensketsstudie. Jag vill undersöka vilken roll idén om en svensk nationell identitet spelar i den mediala samtida diskursen och på vilket sätt Kvinnokroppen³ är en del av denna process. Utifrån nyhetsrapporteringen av ett fall som fått mycket utrymme i media kommer jag att undersöka hur debatten förhåller sig till nationellt identitetsskapande och vilken roll det kan tänkas spela för hur svenskhet produceras och befasts.

Frågeställning

Hur (re)produceras konceptet "svenskhet" i den mediala debatten kring våldtäktsanklagelserna mot Julian Assange? Vilka idéer om svenskhet rymmer debatten? På vilket sätt undergrävs och överbyggs dessa idéer? Hur är dessa föreställningar relaterade till feminism och

1 "Omvänd nakenkamera väcker vrede", Svenska Dagbladet, 2010-12-10.

2 "Carl Bildts fria ord", Sydsvenskan, 2011-02-23.

3 Som en symbol, ett koncept, en egenart.

nationalism?

2. Tidigare forskning

Ramverket för denna uppsats är antirasistisk, postkolonial feministisk teoribildning. Jag positionerar mig själv här då jag använder mig av nationskritiska, postkoloniala och antirasistiska teoretiker. Med ett kritiskt förhållningssätt till linjärt, västcentrerat utvecklingstänkande ifrågasätter jag Sverige som norm för det globala jämställdhetsprojektet.

Den postkoloniala, antirasistiska feminismen är en uppgörelse med den hegemoniska västerländska feminismen såväl som det könsblinda antirasistiska fältet.⁴ Chandra Talpade Mohanty, tongivande inom fältet, kritiserar i sin väl citerade artikel ”Under Western Eyes” de världsomfattande intressegemenskaper som vit västerländsk feminism formulerar. Mohanty menar att den politiska agenda de följer utgår ifrån vita västerländska feministers intressen utan att ta hänsyn till makt- och förtryckarmekanismer mellan olika grupper av kvinnor. Nina Lykke beskriver i *Genusforskning – en guide till feministisk teori, metodologi och skrift* hur detta skapar ”problematiska föreställningar om ett avantgarde och en eftertrupp”.⁵ Hon fortsätter: ”Det är typiska för den form av modernt, linjärt tänkande om 'utveckling' som bland annat genererade begreppet 'utvecklingsländer' - länder som enligt denna tankegång skulle 'nä upp' till en västerländsk nivå”.⁶ Den postkoloniala och antirasistiska feministiska diskursen fokuserar istället på hur hierarkiska kategorier som kön, klass, etnicitet och nationalitet förstärker, griper in i och förminskar varandra. Begreppet intersektionalitet, som beskriver just detta, introducerades i slutet på åttiotalet av Kimberlé Williams Crenshaw och har fått starkt fäste i bland annat Sverige och andra nordiska länder.⁷ Paulina de los Reyes, Irena Molina och Diana Mulinari introducerade begreppet i en svensk kontext 2002 med antologin *Maktens (o)lika förklädnader: Kön, klass och etnicitet i det postkoloniala Sverige*.⁸

För att förstå relationer av dominans började forskare under nittiotalet⁹ vända blicken från det **rasifierade** objektet till det **rasifierande** subjektet. Kritiska vithetsstudier undersöker vilka mekanismer och intersektioner som skapar och befäster normativa, privilegierade positioner. ”Det är frågan om att kritiskt granska de rasialiserande processer som konstruerar ”vithet” som

4 Lykke, Nina, *Genusforskning: en guide till feministisk teori, metodologi och skrift*, Liber, Stockholm, 2009, s. 108.

5 Lykke, s. 109.

6 Lykke, s. 110.

7 Lykke, s. 112.

8 De los Reyes, Paulina, Molina, Irene & Mulinari, Diana (red.), *Maktens (o)lika förklädnader: kön, klass & etnicitet i det postkoloniala Sverige : en festskrift till Wuokko Knocke*, Atlas, Stockholm, 2002.

9 Tidigare exempel finns.

överordnad norm och som symbol för civilisation, framsteg, skönhet och så vidare”.¹⁰ Enligt samma logik fokuserar queerfeminismen heteronormativitet¹¹ och kritiska studier av män manlig hegemoni.¹²

Med nationalstaten i fokus uppstod en kritik mot multinationalism genom begreppet transnationell feminism. Postkoloniala feminister kritiserade multinationalismen för att betrakta ”de enskilda nationerna som om förutsättningarna, globalt sätt, präglas av en abstrakt likhet”¹³ och menade istället att förhållanden mellan nationalstater bör belysas genom ett intersektionellt perspektiv. Nationer bör analyseras ”mot bakgrund av transnationella förhållanden: ekonomisk-politisk-kulturella hegemonier och maktrelationer mellan nationer”.¹⁴ Den transnationella feminismen vill alltså belysa geopolitiska skillnader och neokoloniala hegemonier i analyser av nationalstater. Gemensamt för hela det postkoloniala och antirasistiska fältet är kritiken mot västvärldscentrering.

3. Teori

Teoretiska utgångspunkter och positionering

Nina Lykke presenterar i *Genusforskning* den vetenskapliga debatten kring hur fältet förhåller sig till den tradition av objektivitetsanspråk som finns inom androcentrisk forskning. Feministiska forskare frågar sig: hur balanserar vi mellan universaliserande objektivitet och relativism?¹⁵ Hur skapar vi kunskap utan att använda oss av ”gudstricket”?¹⁶ Likt Lykke använder jag mig av Donna Haraway för att besvara denna fråga och motivera hur jag förhåller mig till ovanstående dilemma.

Koordinater. Jag läste att filosofen sitter på vinden och revoltören i källaren. Jag själv sitter vid datorn, i oftast befolkade rum. Våldtäktsanklagelserna mot Julian Assange är på tapeten vart jag än vänder mig. I monstrets mage,¹⁷ tänker jag när hans linblonda nuna kikar fram i medaljongmönstret på mina väggar. Haraways kunskapsfilosofi utgår från att forskaren aldrig kan finna en position ”ovanför” sitt forskningsområde, varifrån hon kan producera kunskap. ”Gudstricket”s ansiktslösa, kroppsförnekande, ahistoriska objektivitet blir i min uppsats

10 Lykke, s. 113.

11 Se exempelvis: Connell, Raewyn, *Maskuliniteter*, Daidalos, Göteborg, 2008.

12 Se exempelvis: Hirdman, Anja, *Den ensamma fallosen: mediala bilder, pornografi och kön*, Atlas, Stockholm, 2008.

13 Lykke, s. 113.

14 Lykke, s. 113.

15 Lykke, s. 21.

16 Gudstricket syftar till en naiv en tro på objektiv forskning.

17 Donna Haraways kända formulering av att vara ”i händelsernas centrum”/”in medias res”.

motsägelsefullt då jag genom den diskuterar just materiella kroppar i en pågående kontext. Händelseutvecklingen i fallet jag studerar dimper ned på min dörrmatta varje morgon. Även mitt språk påverkas av det område jag utforskar, material jag undersöker och fält jag upptäcker. Johan Lindström skriver i tillämpad hermeneutik att ”/v/i leds eller t.o.m., förleds att fortsätta att tänka i de banor, som språket tillhandahåller”.¹⁸ Jag ser hur mina ord förvandlas från strikt akademiska till snärtigt journalistiska och hur ledarskribenternas metaforvärld öppnar upp mitt sinne för nya tolkningar.

I motsats till positivtisk forskning argumenterar Haraway för situerad, eller *lokaliserad*, kunskap. En epistemologisk vetenskapsprincip som fått stort gensvar inom det feministiska forskningsfältet.¹⁹ Genom att lokalisera genom vem kunskapen produceras och i vilken historisk/politisk kontext den skapas kan vi nå ”partiell insikt”. Kunskapen blir aldrig, och har inte heller som mål att bli, objektiv men forskaren kan genom medveten reflektion, positionering och noga övervägd forskningsmetod se ett ”utsnitt av verkligheten”.²⁰ Elfenbenstornet krackelerar, faller sönder ben för ben.

Positionering. Jag ser min egen identitet som socialt konstruerad kring bland annat kategorierna ”svensk” och ”kvinna”. Att vara en svensk kvinna ser jag snarare som en levd verklighet än som en biologisk identitet. Det är en position som blir till då jag, min omgivning och olika statsapparater underhåller och accepterar den. Jag reflekterar över min egen position på detta sätt då jag studerat genusvetenskap vid svenska universitet och högskolor under det första decenniet på tjugohundratalet. Centralt inom det genusvetenskapliga fältet har kommit att bli ett socialkonstruktivistiskt förhållningssätt till hierarkiska kategorier, som de jag beskrev mig själv utifrån. Att nedmontera gängse föreställningar och vedertagna sanningar knutna till dessa kategorier är ett av de huvudsakliga projekt feministiska forskare åtar sig. Genom att visa att de bygger på kulturessentialism och biologisk determinism så breddas plats för en väg vars mål är ett samhälle med mindre förtryck.²¹ Det är ett politiskt ställningstagande. Jag ansluter mig till detta förhållningssätt och kommer i denna uppsats att använda mig av ett dekonstruerande angreppssätt för att visa på den sociala och mediala processen.

Valda teorier

Främlingar och Fiender

18 Lindström, Johan, *Tillämpad hermeneutik: kurskompendium*, Univ., Göteborg, 1990, s. 27.

19 Lykke, s. 19.

20 Lykke, s. 21.

21 Lykke, s. 32-36.

Sociologen Zygmunt Bauman menar att nationella identiteter alltid är beroende av Främlingar och Fiender. Medan Fienderna återfinns utanför landets gränser så existerar Främlingarna bland ”oss”. I svenska språket har vi exempelvis orden ”utlänningar” och det lite modernare ”invandrare”, som båda två signalerar samma sak: en person eller en grupp människor som i första hand definieras i egenskap av att ha kommit till Sverige ”utifrån”. De återfinns bland ”oss” men är inte en del av ”oss”.²² Ytterligare en förutsättning för att den nationella identiteten ska frodas är att gruppen av Främlingar anses vara ett problem. Håkan Thörn, vars forskning är inriktad på bland annat identitetsskapande processer, menar att ”/b/egrepp som "assimilation", "integration", och även i vissa fall "mångkulturalism", tar alla sin utgångspunkt i en problemdefinition, där Främlingen står i ett problematiskt förhållande till Nationen”.²³ Denna logik stärker det nationella identitetsprojektet och försvagar Främlingarnas medborgarligen status då de inte får privilegiet att passa in i kategorin ”svensk”.

En styrande faktor för om huruvida en individ eller en grupp människor anses tillhöra Främlingarna är det av staten tilldelade medborgarskapet. Det är, rent juridiskt, det yttersta isärhållandet av Fiender/Främlingar och ”svenskar”. Nira Yuval-Davis, professor i genus- och etnicitetsstudier, menar emellertid att ett medborgarskap inte nödvändigtvis är bryggan mellan de båda kategorierna, aspekter som etniskt ursprung, livsstil, religion, klass med mera spelar också en betydande roll för hur vi definierar dessa grupper.²⁴ Bauman kallar personerna i den kategori som står i motsättning till Främlingarna och Fienderna, i en nationalstatlig kontext, för *natives*. På svenska översätts engelskans *native* till *infödd* eller, med en utförligare förklaring, en: ”person som bor på ett och samma ställe och har gjort det en längre tid”. Här menar jag att den andra översättningen stödjer Baumans resonemang i en högre utsträckning än den första då den, likt honom, fokuserar på begreppets sociala konstruktion. Han skriver: ”They [the natives] laud and enforce the ethnic, religious, linguistic, cultural *homogeneity*. They are engaged in incessant propaganda of *shared* attitudes. They construct *joint* historical memories and do their best to discredit or suppress such stubborn memories as cannot be squeezed into a shared tradition – now redefined, in the state-appropriate quasi-legal terms, as ‘our common heritage’”.²⁵

Främlingar behöver alltså inte ha rötter utanför landets gränser för att klassas som ett hot mot den nationella självbilden.²⁶ Andra exempel på grupper i samhället som skulle kunna ses som

22 Bauman, Zygmunt, *Modernity and ambivalence*, Cornell University Press, Ithaca, N.Y., 1991, s. 54.

23 Thörn, Håkan, *Globaliseringens dimensioner: nationalstat, världssamhälle, demokrati och sociala rörelser*, Atlas, Stockholm, 2002, s. 97.

24 Yuval-Davis, Nira, *Gender & nation*, Sage, London, 1997, s. 23-24

25 Bauman, s. 64.

26 Thörn, s. 98.

Främlingar är kriminella och psykiskt sjuka. Detta kan anses vara kategorier av människor som strider mot eller ifrågasätter den svenska medborgerliga normen. De blir inte, som den utvisade asylsökande, förvisade från landet utan istället inspärrade och utestängda från samhället. Deras medborgerliga rättigheter blir indragna snarare än deras medborgarskap.

Gemensamt för Främlingarna och Fienderna är den funktion de fyller i skapandet av den nationella självbilden. Genom att skilja sig, eller utmålas för att skilja sig, från den kulturella homogenitet som nationen utger sig för att representera blir de till de Andra. Det är först när ”vi:et” beskriver de Andra som ”vi:et” blir till. På så sätt skapas ”svensken” i berättelsen om Främlingen och Fienden.

Kroppspolitik

”Kroppar som nationella, det nationella som förkroppsligat”,²⁷ så kan Maud Eduards teorier förenklat sammanfattas. Hon diskuterar i sin bok *Kroppspolitik – Moder Svea och andra kvinnor* (kvinno)kroppens betydelse i ett nationsskapande sammanhang utifrån fem fokusområden: försvaret, abort, prostitution, akademien och kvinnorörelser.²⁸ Jag har främst koncentrerat mig på det första området och det är utifrån detta jag kommer att exemplifiera när jag nedan presenterar Eduards teorier.

Som många teoretiker före henne tar Eduards sin utgångspunkt i mannen som norm för människan och medborgaren. Med stöd av Monique Witting menar hon att det bara finns ett kön, och att det är kvinnligt. I sin kroppslighet avviker kvinnan från den manliga normen och riskerar att bli tvingad att kompromissa med sina mänskliga och medborgerliga rättigheter. Hon skriver: ”Kvinnokroppen ses som en (o)naturlig avvikelse och därmed ett problem, som måste regleras politiskt för att kvinnor ska kunna ta plats i det offentliga”.²⁹ Dessa lagar kännetecknas av att försvara, disciplinera och reglera kvinnor(s kroppar).³⁰

Genom att visa på det könade förhållandet mellan Nation och Stat kritiserar Eduards försvaret som instans och militarism som praktik för att befästa idealet om mäns beskydd av kvinnor i en nationalistisk diskurs. Hon menar att lagar som syftar till att beskydda kvinnor (i egenskap av sin kroppslighet) tvingar kvinnor till att både ”vara lojal med sin försvarare” (staten och ”de egna” männen) och att ”inte bära vapen själv”, vilket befäster mäns tolkningsföreträde och

27 Eduards, Maud, *Kroppspolitik: om moder Svea och andra kvinnor*, Atlas, Stockholm, 2007, s. 14.

28 Eduards, s. 26.

29 Eduards, s. 16-17.

30 Eduards, s. 18.

hindrar kvinnligt motstånd.³¹ Kvinnors fördjupade relation till staten och lagar som ämnar skydda kvinnor från våld och exploatering ses för det mesta som feministiska segrar. Eduards ställer sig dock, genom Wendy Brown, frågan om denna relation endast skapar ”aktiva politiska subjekt eller även reglerade, underordnade och disciplinerade *statssubjekt*”.³² Försvar kan med Eduards formulering användas som ”en teknik för att dominera”.

Inbegripet i konstruktionen av kvinnokroppen som tillgänglig är dens symboliska värde, ett värde som ofta är starkt sammanlänkat med Nationen. En av Eduards stöd-teoretiker, Nira Yuval-Davi, uttrycker det på följande sätt: ”Just outside Cyprus airport there is a big poster of a mother mourning her child — Greek Cyprus mourning and commemorating the Turkish (p. 196) invasion. In France, it was La Patrie, a figure of a woman giving birth, that personified the revolution; in Ireland, Mother Ireland; in Russia, Mother Russia; and in India, Mother India”.³³ Som symbol och som reproduktivt och sexuellt tillgänglig blir hennes kropp, likt ”Moder Jord” själv, snarare en naturtillgång än hennes egen. Det kan beskrivas som att kvinnokroppen koloniserar och används som landmärke av det egna landet i syftet att upprätthålla den nationella självbilden.

Det fiktiva subjektet

Marianne Winther Jørgensen och Louise Phillips skriver i sin bok *Diskursanalys som teori och metod* att: ”I diskursanalysen är *teori* och *metod* alltså sammanlänkade, man måste acceptera de grundläggande filosofiska premisserna för att kunna använda diskursanalys som metod i empiriska undersökningar”.³⁴ En av dessa grundläggande filosofiska premisser är sättet vi väljer att betrakta subjekt.

Michel Foucault menar att subjekt skapas i diskurser. Foucault kallar detta subjekt för decentrerat, vilket innebär att subjektet främst förstås i förhållande till diskurser utanför sig själv. De ”reella” förhållandena blir osynliga genom representationssystem, ideologier som förvränger, och tolkar subjektet.³⁵

Jag använder mig av Foucaults subjektåskådning genom att läsa och analysera de identiteter som är närvarande i mitt material som fiktiva karaktärer. Jag ser, med stöd av diskursteoretikern

31 Eduards, s. 42-44.

32 Eduards, s. 24.

33 Yuval-Davis, Nira, 'Ethnicity, Gender Relations and Multiculturalism' in Pnina Werbner and Tariq Modood (red.) *Debating Cultural Hybridity: Multi-Cultural Identities and the Politics of Anti-Racism*. London: Zed Books, 1997, s. 114.

34 Winther Jørgensen, Marianne & Phillips, Louise, *Diskursanalys som teori och metod*, Studentlitteratur, Lund, 2000, s.10.

35 Winther Jørgensen & Phillips, s. 21-24.

Louis Althusser, rättsväsendet och massmedier som representativa respektive ideologiska statsapparater som skapar och upprätthåller dessa subjektspostioner.³⁶ Min utgångspunkt är att den nationella identiteten är en av de ideologiska representationssystem som vi kan se och förstå världen igenom. Genom den nationella identiteten görs vissa subjektspostioner möjliga och självklara medan andra uppfattas som otänkbara.

Den av feminister starkt kritiserade våldtäktsdramaturgin består i hög utsträckning av stereotypa föreställningar om subjektspostioner som ”våldtäktsmannen”, ”offret” och ”rättsväsendet”. Med Foucault kan dessa positioner tolkas som diskursivt skapade, decentrerade positioner som tjänar ett syfte bortanför sig självt.

Jag använder mig av ”det fiktiva subjektet” som både en teoretisk utgångspunkt och en metod för att analysera subjektspostioner i mitt material.

Infallsvinkel och utgångspunkt

Min uppsats utgår från den svenska nationens förståelse av sig själv. Att välja nationen som analyskategori kan kritiseras från flera olika håll. Håkan Thörn framhåller i *Globaliseringens dimensioner* bland annat hur nyliberala strömningar ser nationens storhetstid som passerad och dess funktion i den nya globala tidsåldern som marginell. Jag har nedan valt att argumentera för mitt val utifrån konflikten mellan det globala och det nationella och kvinnokroppen som representation för nationen.

Nationalstatens försvagade ställning diskuteras ofta i relation till globalisering. Utifrån politiska, ekonomiska och kulturella termer benämner Håkan Thörn konceptet nationalstat som i materiell såväl som diskursiv förändring. När globalisering lanserades som begrepp för cirka tjugo år sedan hade fokus redan förflyttats från de två tidigare århundradenas nationella förståelse till en global sådan. Den våg av krig som drog genom Europa och USA under 1900-talet alstrade en rad mellanstatliga samarbeten. Koalitionerna som EU, FN, WTO och G8 är några exempel på samarbeten som syftat till att instifta fred såväl som att stärka och förbättra den egna nationalstaten. Resultatet har i flera avseenden varit en politisk intresseförskjutning: från nationens bästa till samfundets bästa. Med ekonomisk globalisering i hänseende menar Thörn att rörlighet är en av de faktorer som försvagar nationalstatens ställning i relation till världsekonomin. Ekonomiska intressen och multinationella företag rör sig i flera avseenden ”ovanför” de geografiskt bundna gränser som den industrikapitalistiska staten historiskt sätt varit beroende av. Vidare har kulturella

³⁶ Winther Jørgensen & Phillips, s. 22.

kommunikationsfenomen, som 1990-talsboomen internet, visat hur världen krymper och människor från olika delar av planetens hörn kommer varandra närmare. Den mediarevolution som ägt rum under de senaste tjugo åren har även den bidragit till att landsgränser börjat luckras upp. Principen med internet är att det inte ska finnas några gränser, den som försöker stoppa det transnationella informationsflödet riskerar att anklagas för censur. Internet är alltså ytterligare en dimension av globaliseringen som bekräftar nationalstatens försvagade position.³⁷

I ljuset av ovan presenterade kritik kan nationalstatsperspektivet tyckas förlegat. Håkan Thörn hävdar dock att så inte är fallet då han, genom Saskia Sassens, kokar ner det till att: ”den makt som går förlorad är den territoriella suveräniteten som definierat den moderna nationalstaten”.³⁸ Han ser nationalstaternas förändrade position i världsordning som en omformning av maktgeografin. Den vanliga förståelsen att nationalism tar sig sitt yttersta uttryck i väpnade konflikter ifrågasätts av Michel Foucault då han hävdar att gränsen mellan krig och fred är en bred gråzon. Där kriget tar slut tar politiken vid. Kampen för upprätthållandet av territoriella gränser tar sig i västvärlden nya uttryck.³⁹ Så som ”ras” har bytts ut mot ”kultur” kan vi med ovanstående logik peka på att ”nationellt territorium” i viss mån bytts ut mot ”nationell identitet”. Detta innebär att slå vakt om sina gränser lika gärna kan betyda att bevara landets värderingar som att skydda fysiska landområden. Maud Eduards beskriver i *Kroppspolitik* hur länderna inom EU för politiska och diskursiva ”krig” för rätten att få behålla landsspecifika företeelser. Som exempel hävdar Irland att det ”typiskt irländska” i stor utsträckning bygger på att kvinnor inte ges självbestämmanderätt över den egna kroppen i abortfrågan: ”Att införa aborträttigheter vore att göra Irland mer likt andra EU-länder och alltså mindre irländskt, lyder det officiella resonemanget”.⁴⁰ Med den argumentationen kommer Irland undan Europaparlamentets rekommendation, att kvinnor ska ha tillgång till säkra och legala aborter, samtidigt som de skyddar sina egna gränser.⁴¹

Fallet jag valt att studera rör sig i mittpunkten av denna maktkamp. Året är 2010 och ny historia skrivs. Per Ström beskriver på Sydsvenskans ledarsida dagsläget på följande vis: ”Femton år efter sitt genombrott levererar internet nu till slut den totala omstöpning av världen som IT-entusiasterna länge har utlovat. Även om processen pågått ett tag är det Wikileaks som utgör den sista spiken i kistan för det gamla 1900-tals-samhället. Julian Assanges skapelse utgör medborgarnas egen nakenkamera – riktad mot makten i stället för mot de små människorna”.⁴² WikiLeaks stora

37 Thörn, s. 42-46.

38 Thörn, s. 52.

39 Eduards, s. 74.

40 Eduards, s. 113.

41 Eduards, s. 112.

42 ”Carl Bildts fria ord”, Sydsvenskan, 2011-02-23

avslöjanden ifrågasätter de rådande maktförhållandena i världen och avslöjar korruption i toppskiktet av några av världens mäktigaste länder. Som antinationella hjältar hyllas WikiLeaks och dess frontfigur Julian Assange av vissa, medan de av andra hängs ut som terrorister. Med information som vapen och internet som medel belyses nationalstaternas bräcklighet i förhållande till globaliseringens kommunikativa potential. 2010 års häxjakt på och idoldyrkan av Julian Assange visar i sin rena existens på konfliktens intensitet.

Ur ett feministiskt och kroppspolitiskt perspektiv har nationen alltid spelat en stor analytisk roll. Kvinnor har tvingats parera sitt medborgerliga utanförskap med ett nationalistiskt språkbruk. Som nationens mödrar menade de att de tog sitt medborgerliga ansvar och värnade om fosterlandet i samma utsträckning som män gjorde genom värnplikten. De anspelade på en redan befäst diskurs där nationen symboliserades av kvinnan och staten av mannen, en dualism som inte ifrågasatte könsmaktsordningen men som bidrog till att stärka kvinnligt medborgarskap och gälda kvinnor rösträtt.⁴³ Problematiken i detta symboliska förhållande belystes senare av kvinnliga fredsaktivister som bland annat pekat på hur militarism, som förlängning av nationalism, ”återskapar stereotypa och hierarkiska föreställningar om femininitet och maskulinitet” och ”att krig betyder manlig aggressivitet och mäns våld mot kvinnor”. Med utgångspunkt i ovanstående kvinnopolitiska argument för fred utvecklar Maud Eduards varför kroppspolitiska resonemang motsätter sig idén om nationen. Kvinnor som nationella objekt och män som nationella subjekt skapar ett asymmetriskt maktförhållande där kvinnors kroppar representerar nationens värdighet, som måste skyddas, disciplineras och gömmas av (de ”egna”) männen från andra män. Något som blir synligt i allt från sociala diskurser till rättspraxis.⁴⁴

Fallet jag undersöker är ett samtida exempel på hur denna diskussion tar sig uttryck i ett svenskt sammanhang. Våldtäktsanklagelserna mot Julian Assange splittrade en redan heterogenerad skara av anhängare och motståndare. Denna positioneringsproblematik blev uppenbar inte minst bland feminister som å ena sidan instinktivt motsätter sig de generella tvivlet på de anmälande kvinnornas berättelse och å andra sidan lyfter ett ögonbryn i förvåning över den anstormning av beskydd som svenska staten plötsligt erbjöd dessa kvinnor.

Thörn talar för fundamentalism som analyskategori då han menar att den bryter mot den stereotypiserade bild av kvinnoförtryck som bygger på västerländska normer, samtidigt som den globala utbredningen av det aktuella faktumet fokuseras. Genom att visa att fundamentalism genomsyrar alla delar av samhället där religion och religiösa värderingar existerar fränkopplas det

43 Eduards, s. 253-260.

44 Eduards, s. 256.

från polariserande geografiska fördomar.⁴⁵ Med en nationell identitet, som den som satt sin prägel på Sverige, där sekularism är en viktig beståndsdel, menar jag att det för min uppsats inte är en fungerande utgångspunkt. Jag hävdar dock att nationen har en liknande potential som den Thörn tillskriver fundamentalismen, då kvinnors kroppsliga villkor analyseras genom teorier kring den könande nationen. Dessa nationella uttryck varierar med största sannolikhet mellan länder och i relation till politiska system och rådande förhållanden men är icke desto mindre en produkt av nationalism som en nationell institution. Lagar som kontrollerar kvinnors kroppar är ett globalt fenomen som jag kommer att syna i en nationell kontext. Jag kommer inte att göra en jämförande studie utan endast utgå från svenska förhållanden och jag påstår därför inte att mitt resultat kommer att vara globalt applicerbart, bara att metoden och grundteorin inte begränsas av landsspecifika förutsättningar. Jag anser vidare att min infallsvinkel och utgångspunkt är relevant då den knyter an till mitt forskningsmaterial på två väsentliga områden, nämligen: Assanges antinationella projekt och kvinnokroppens symboliska värde i våldtäktsdebatten.

4. Metod

Det finns inom det diskursanalytiska fältet en rad inriktningar. Marianne Winther Jørgensen och Louise Phillips tar i sin bok *Diskursanalys som teori och metod* upp tre stycken tongivande förgreningar, nämligen; diskursteori, kritisk diskursanalys och diskurspsykologi. Medan diskursteorin tydligt tar avstamp i en poststrukturalistisk tradition så bär den kritiska diskursanalysen på spår av marxistisk teoribildning. Detta blir tydligt då kritiska diskursanalytiker, som Norman Fairclough, ”analyserar hur diskursiva praktiker i medierna bidrar till att skapa nya former av politik [som] tar hänsyn till att diskursiva praktiker påverkas av samhällskrafter som inte bara har en diskursiv karaktär (till exempel det politiska systemets struktur och mediernas institutionella struktur)”.⁴⁶ Diskursteorin ser sociala praktiker som skapade av diskurser medan den kritiska diskursanalysen även pekar på det omvända förhållandet. Winther Jørgensen och Phillips uttrycker det på följande vis: ”Diskursen inte bara bidrar till att forma och omforma sociala strukturer och processer utan speglar dem också”.⁴⁷ Diskurspsykologin fokuserar, till skillnad från de två ovanstående inriktningarna, hur människor använder specifika diskurser för att framställa sig själva och världen i social interaktion.⁴⁸ Gemensamt för de tre förgreningarna är ambitionen att bedriva kritisk forskning genom olika former av texters konstruktion. Denna målsättning delas av

45 Thörn, s. 208.

46 Winther Jørgensen & Phillips, s. 68.

47 Winther Jørgensen & Phillips, s. 68.

48 Winther Jørgensen & Phillips, s. 13-14.

det genusvetenskapliga fältet i stort och olika diskursanalytiska angreppssätt har därför kommit att bli populära bland genusforskare.

Winther Jørgensen och Phillips framhäver att ”man mycket väl kan skapa sitt eget paket genom att kombinera olika element från flera olika diskursanalytiska perspektiv”.⁴⁹ Jag har utgått från Faircloughs kritiska diskursanalys och med inspiration från den skapat min egen diskursmetod. Jag valde kritisk diskursanalys då jag finner det ideologiska angreppssättet användbart. ”I kritisk diskursanalys hävdas det att diskursiva praktiker bidrar till att skapa och reproducera ojämlika maktförhållanden mellan sociala grupper, till exempel mellan sociala klasser, mellan kvinnor och män, mellan etniska minoriteter och majoriteten. Dessa effekter betraktas som ideologiska effekter”.⁵⁰ Med ideologi menar Fairclough, och även jag, bilder av verkligheten som tjänar ett visst syfte. Fairclough skriver: ”ideologies are propositions that generally figure as implicit assumptions in texts, which contribute to producing or reproducing unequal relations of power, relation of domination”.⁵¹ I *Diskursanalys* beskriver författarna hur den kritiska diskursanalysen fokuserar på hur diskurser ”aktiveras och ifrågasätts” medan diskursteorin snarare kartlägger hur den aktuella diskursen ser ut.⁵² Detta menar författarna syftar till att ”bidra till social förändring i riktning mot mer jämlika maktförhållanden i kommunikationsprocesser och i samhället som helhet”.⁵³ Den kritiska diskursanalysens samhällsförändrande potential är sammanfattningsvis det som fått mig att utgå ifrån denna metod.

Med Fairclough

Norman Fairclough har kommit att bli framträdande i den kritiska diskursanalysen med sin tredimensionella modell. Han menar att det finns tre aspekter som bör undersökas i kritiska diskursanalyser inom fälten kommunikation- och samhällsforskning. Dessa utgörs av: ”1) textens egenskaper (*text*); 2) de produktions- och konsumtionsprocesser som är förbundna med texten (*diskursiv praktik*); och 3) den bredare sociala praktik som den kommunikativa händelsen är en del av (*social praktik*)”.⁵⁴ Winther Jørgensen och Phillips skriver att när man undersöker ”textens egenskaper (*text*) sysslar man också med produktions- och konsumtionsprocesser (*diskursiv praktik*) och omvänt”.⁵⁵ Jag trotsar Faircloughs uppmaning att dessa båda steg bör åtskiljas analytiskt då jag

49 Winther Jørgensen & Phillips, s. 10.

50 Winther Jørgensen & Phillips, s. 69.

51 Fairclough, Norman, *Media discourse*, Edward Arnold, London, 1995, s. 14.

52 Winther Jørgensen & Phillips, s. 162.

53 Winther Jørgensen & Phillips, s. 69.

54 Winther Jørgensen & Phillips, s. 74.

55 Winther Jørgensen & Phillips, s. 74-75.

menar att det i min analys inte är möjligt. Detta då jag gör en inomtextlig analys snarare än en som tar hänsyn till produktionsmässiga villkor. Därför har jag undersökt *text* och *diskursiv praktik* gemensamt utifrån lingvistiska och diskurs skapande aspekter som: begreppsmetaforer, tystnade i texten (frånvaro och närvaro), specifika ordval och föregivetagna världsåskådningar (ideologier). Den bredare kontext i vilken social praktik bör undersökas utgörs i min uppsats av de valda teorierna där bland annat en specifik diskursteoretisk subjektsåskådning tillämpas. Avslutningsvis knyts mina resultat till en diskussion kring hur de påverkar en vidare samhällsdebatt.

Upplägg

Enligt Fairclough bör alla diskursanalyser av mediatexter besvara hur analysmaterialet förhåller sig till de tre följande punkterna: 1) Representationer, hur är världen representerad? 2) Identiteter, vilka identiteter skapas i materialet? 3) Relationer, vilka relationer går att återfinna? Dessa tre frågor kan utkristallisera antingen hur förhållanden mellan producent eller konsument ser ut eller hur specifika inomtextliga diskurser byggs upp.⁵⁶ Jag har koncentrerat mig på det senare. Genom att bygga upp analysen kring underrubrikerna representationer, identiteter och relationer har jag förankrat dispositionen i min metod, detta för att få ett överskådligt och lättläst arbete.

5. Material

Debatten kring fallet som jag studerar har varit intensiv i alla former av media. Jag har på grund av uppsatsens omfång valt att begränsa mitt analysmaterial till ledarartiklar i fyra av Sveriges största dags- och kvällstidningar. Sammanlagt tjugotvå artiklar från Svenska Dagbladet, Dagens Nyheter, Aftonbladet och Expressen har ingått i mitt analysmaterial. Artiklarna publicerades mellan 2010-08-07 och 2011-04-01. Jag valde att använda mig av både dags- och kvällstidningar för att få en större spridning på materialet. Det finns en produktionsmässig skillnad i hur tidningarna produceras som jag inte kommer gå närmare in på. Jag nämner den här och är medveten om den, men jag kommer inte fördjupa mig i resonemanget

Jag intresserar mig för just ledarartiklar då de kännetecknas av att debattera aktuella ämnen och utvecklingar i hårt mediabevakade händelser och konflikter. Traditionellt sätt speglar ledarsidan tidningens politiska tillhörighet och syftar till att skapa opinion. Dessa artiklars språk är skrivna med en mer subjektiv röst än nyhetsartiklar. Språket är ofta fyndigt och ska vara kul och intressant att läsa, samtidigt som de gömmer sig bakom tidningens objektivitetsanspråk

⁵⁶ Fairclough, s. 5.

För att få en övergripande bild av hur rapporteringen av sexualbrottsmisstankarna mot Julian Assange sett ut på dessa tidningars ledarsidor valde jag ut ett relativt stort material. Jag utgick från landets två största kvälls- och morgontidningarna och gjorde på deras hemsidor sökningar i jakten på materialet. För att inte begränsa mig allt för mycket valde jag att använda ”Julian Assange” som sökord. Jag befarade, och blev även bevisad, att sökningar som ”Julian Assange + våldtäkt” eller ”Julian Assange + sexualbrott” var för snäva sökord. Att använda Assanges namn istället för WikiLeaks var ett beslut jag tog då det är porträtteringen av honom snarare än organisationen som den här uppsatsen behandlar. Detta hindrar dock inte att WikiLeaks kommer diskuteras i den mån artikelskribenterna väljer att koppla ihop informationsdatabasen med personen.

6. Bakgrund

Under denna rubrik kommer jag beskriva vad WikiLeaks är för typ av organisation och varför de under slutet av första decenniet på tjugohundratalet fick så stor medialuppmärksamhet. Relevanta aspekter av Julian Assanges tid i Sverige kommer att återberättas. Syftet är att sätta in läsaren i kontexten studien utspelar sig i.

WikiLeaks

Wiki är ett välanvänt ord på internet. Innan WikiLeaks bildades användes det av bland annat uppslagsverket Wikipedia och programvaran Mediawiki. Det betyder *snabb* på hawaiiiska och utgör i kombination med engelskans *leaks* namnet på en av världens mest omtalade internetbaserade dokumentdatabaser. På svenska kan organisationen översättas till *Snabbläckage* eller *Snabba Läckor*. På WikiLeaks egen hemsida beskrivs organisationen som: ”a non-profit media organization dedicated to bringing important news and information to the public”.⁵⁷ Det kontroversiella i verksamheten är det faktum att dokumenten som publiceras är sekretessbelagda. På hemsidan fortsätter beskrivningen som följer: ”We publish material of ethical, political and historical significance while keeping the identity of our sources anonymous, thus providing a universal way for the revealing of suppressed and censored injustices”.⁵⁸ WikiLeaks hävdar sig vara en redaktörsstyrd verksamhet likt tv-kanaler och tidningar. Vad som skiljer organisationen från mer traditionella medier är enligt en ledarartikel i Dagens Nyheter att materialet i stor utsträckning publiceras oredigerat och alltså inte garanterar omnämnda individer skydd. Amnesty International är

57 <http://wikileaks.org/> hämtad: 2011-08-12

58 <http://wikileaks.org/> hämtad: 2011-08-12

en av de människorättsorganisationer som kritiserat WikiLeaks för att utsätta bland annat de afghaner som samarbetat med internationella styrkor i Afghanistan för fara.⁵⁹

Den ideella föreningen bakom namnet har funnits sedan december 2006 men fick stor medial uppmärksamhet först när de publicerade information från den amerikanska politikern Sara Palins privata e-post konto 2008. Sedan dess har intresset för läckorna eskalerat. Offentligheten fick under 2009 ta del av det högerextrema British National Partys medlemslistor och den isländska banken Kaupthing Bank ansvarslösa affärer. I April 2010 släppte WikiLeaks en videofilm som visar hur en amerikans attackhelikopter skjuter ihjäl åtta civila irakier och två Reutersjournalister samt skadar två barn.⁶⁰ Filmen läcks under namnet ”Collateral Murder” (sv: avsiktligt mord) och skapar enorma rubriker. Under året görs ytterligare tre stora publikationer: Afghanistan War Logs (25 Juli), Irak War Logs (22 Oktober) och Cablegate (28 November).

Att kalla dokumentpubliceringen för läckor kan tyckas missvisande då det kan uppfattas som om det rör sig om väldigt små mängder information. I själva verket är det så mycket att organisationen själv inte klarar av att hantera det. Ytterligare en ledarskribent för Dagens Nyheter skriver: ”Det handlar om ett vattenfall av material. En syndaflod, för den som så vill”.⁶¹ De amerikanska diplomatdokumenten som spreds under Cabelgateläckan bestod exempelvis av 250.000 underrättelser. Under 2010 väljer WikiLeaks därför att ta hjälp av tre nyhetstidningar med internationellt rykte för att dokumenten ska nå ut till allmänheten. Dessa var The Guardian, New York Times och Der Spiegel.

2011 avslöjar webbsidan utbredd korruption i Tunisien, vilket påstås ha varit en bidragande faktor till Jasminrevolutionen som startade i Januari samma år.

Julian Assange

Redaktören och den främste talespersonen för WikiLeaks har en omstridd levnadshistoria. Journalist, programmerare och ”internetaktivist” är några av de epitet som australiensaren Julian Assange har gått under. Tidningar har skrivit spaltmeter om honom och åtskilliga dokumentärer har spelats in. I år planeras hans självbiografi att finnas i tryck, han hävdar själv att han tvingats skriva boken för att kunna finansiera sina rättegångskostnader.⁶²

Jag ämnar inte återge hans historia i denna uppsats. Jag kommer kort att återge tiden han

59 ”Läckande moral”, Dagens Nyheter, 2010-08-14.

60 Filmen är från 2007-07-12.

61 ”WikiLeaks: Liten sajt stjälpers lass”, Dagens Nyheter, 2010-08-07

62 <http://www.guardian.co.uk/edinburgh/2011/jan/07/edinburgh-assange-book-canongate-wikileaks> hämtad:2011-08-14.

spenderade i Sverige och de orsaker som fick honom att lämna landet. Jag kommer att fokusera på porträtteringen av Julian Assange genom hans förändrade roll: den ”politiska flyktingen” som kommer till Sverige och ber om beskydd, Främlingen i landet efter att misstankarna börjat väckas och Fienden Assange då han befinner sig ”på flykt” utanför landets gränser. I analysavsnittet kommer jag diskutera hur svenska medier beskrivit honom.

Nedan följer en sammanställning av hur sexualbrottsmisstankarna mot Assange beskrevs i Dagens Nyheters årskrönika ”Detta hände i Sverige under 2010”:

Augusti

Julian Assange, grundare av sajten Wikileaks och på besök i Sverige, anhålls i sin frånvaro för våldtäkt och ett fall av ofredande. Senare upphäves anhållandebeslutet om våldtäkt. Händelsen väcker stor internationell uppmärksamhet.

September

Överåklagaren tar åter upp undersökningen mot Wikileaks grundare Julian Assange, som misstänks för våldtäkt under ett besök i Sverige.

November

Wikileaks grundare Julian Assange häktas misstänkt för våldtäkt, sexuellt ofredande och olaga tvång. Han efterlyses internationellt.

December

Wikileaks grundare Julian Assange grips av brittisk polis. Assange är internationellt efterlyst misstänkt för våldtäkt i Sverige. En domstol i London beslutar att han ska sitta häktad tills fallet tas upp på nytt.

Wikileaks grundare Julian Assange kan släppas mot borgen enligt ett beslut i brittisk domstol. Åklagaren överklagar beslut och Assange blir kvar i häktet i ytterligare 48 timmar tills domstolen på nytt tar ställning.

Wikileaks grundare Julian släpps fri mot borgen med vissa restriktioner. [Min sammanfattning]⁶³

7. Analys

Analysen är uppdelad i tre delar: representationer, identiteter och relationer. Varje del har en

63 ”Detta hände i Sverige under 2010”, Dagens Nyheter, 2010-12-30.

egen infallsvinkel i fallet och utgör en unik del i det trestegspussel min analys kan liknas vid. I den första delen diskuteras hur världen representeras i ledarartiklarna. Den andra och tredje delen belyser porträtteringen av karaktären Julian Assange och de anmälande kvinnorna.

7.1 Representationer

I detta avsnitt har jag sammanfattat hur olika representationer av den kontext fallet utspelar sig i ser ut. Håkan Thörn skriver i *Globaliseringens dimensioner* att det krävs ett ”innanför” och ett ”utanför” för att Nationen ska existera. Han fortsätter: ”Om staten som en politisk-administrativ enhet ytterst avgränsas geografiskt, så förutsätter den nationella identiteten kulturella avgränsningar /...”.⁶⁴ För att representationen av en svensk nationell identitet ska bli synlig i mitt material krävs det alltså att en kulturell distinktion mellan ovan två nämnda rum görs. Jag ställde följande frågor: vilken bild av Sverige (innanför) finns representerad i mitt material? Hur ser hotbilden (utanför) ut? Vad är lösningen?

I detta avsnitt går analysen från beskrivande till analyserande. Jag har till en början valt att separera dags- och kvällstidningarnas representationer av fallet, detta då jag märkte att de skilde sig avsevärt åt. Mot slutet av denna första analysdel smälter de båda tidningsformerna ihop och gemensamma teman fokuseras.

Dagstidningarna

Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet porträtterar världen som en farlig plats, fylld av känsliga konflikter som bör hanteras aktsamt. Stark kritik riktas mot WikiLeaks sätt att handskas med dokumenten och organisationen anklagas för att sakna en hållbar redaktionell filosofi. Dessa tidningarnas ledare är präglade av debatter kring öppenhet och slutenhet. Blir världen en bättre och mer demokratisk plats genom WikiLeaks, är frågan som ekar mellan spaltmeterna. Nej, svarar DN skribenten Richard Swartz, en demokrati kan inte överleva utan hemligheter.⁶⁵ ”Denna gång var det USA:s diplomatpost som spreds runt jorden. Nästa gång kan det lika gärna vara miljontals Gmail- eller Hotmail-användare som får sina elektroniska brev uppsprättade”,⁶⁶ varnar en annan skribent på samma tidning. Swartz menar vidare att den transparens och genomskinlighet som WikiLeaks förespråkar påminner om Josef Stalins. Han fortsätter: ”jag [vill] påstå att själva grundkonstellationen är densamma: någon vill avslöja vad någon annan försöker dölja för att sedan

⁶⁴ Thörn, s. 96.

⁶⁵ ”Ombytta roller”, Dagens Nyheter, 2010-12-11.

⁶⁶ ”Den avklädda världspolisen”, Dagens Nyheter, 2010-12-05.

använda det i eget syfte”.⁶⁷

En ny typ av informations spridning

Det finns en stark oro för vad som beskrivs som uppluckringen mellan den privata och den offentliga sfären. Den oberoende moderata och den oberoende liberala ledarsidan är till lika delar rädda för att påföljden skulle vara kränkning av individen som total anarki. Några av morgontidningarnas skribenter framhåller dock att organisationens publiceringar varit av demokratisk betydelse. Artikeln ”Viktiga Läckor” menar att publiceringen av Irakdokumenten gör att de brott som begåtts mot de mänskliga rättigheterna under kriget kan få rättsliga påföljder. Undertecknad skriver: ”Den sekretess som med nödvändighet omgärdar militära strider får aldrig utvecklas till ett skydd för övergrepp”.⁶⁸ Informations spridningen har enligt dessa två tidningar fått både ännu oförutsägbara negativa konsekvenser och en del positiva. Att läckagen, som blivit möjliga i och med WikiLeaks, ens existerar vittnar dessvärre om att världen inte vilar på en stabil struktur. Det framhålls i flera artiklar hur läckagen är ”pinsamma” och ”genanta” för USA, då det synliggör bristande säkerhet kring hemligstämplad information.⁶⁹

I den första ledaren i de dagstidningar jag analyserat diskuterar skribenten hur krigsanalytikern Daniel Ellsberg som läckte ut ”The Pentagon Papers” under Vietnamkriget hade agerat idag. Hade han vänt sig till New York Times eller till WikiLeaks? Artikeln förhåller sig positiv till materialspridningen (Afghanistan dagböckerna) men trycker också på att journalistik är en nödvändighet för att ge informationen rättvisa. DN skriver: ”Att 'tillgängliggöra' är trots allt inte bara en fråga om att ladda upp, punkt. Det krävs tid och tolkningar för att göra massan begriplig. Det krävs journalistik, helt enkelt”.⁷⁰ Denna text är skriven efter att WikiLeaks börjat samarbeta med New York Times, The Guardian och Dier Spiegel och skribenten nämner också hur Julian Assange ger ”kredd” åt traditionella nyhetsmedier genom att framträda med ett exemplar av The Guardian under armen. Allteftersom tiden går förändras dock attityden i ledarartiklarna. De kommer mer och mer att kritisera WikiLeaks för bristande professionalitet och avsaknad av grundläggande presskunskap. Ansvarstagande medier bör vara bryggan mellan allmänheten och ”hemligheterna” skriver en ledarskribent för Dagens Nyheter.⁷¹ När Assange kritiserar svenska tidningar för att ha läckt ut sexualbrottsmisstankarna mot honom brister det. Paradoxen i att förespråka öppenhet som

67 ”Ombytt roller”, Dagens Nyheter, 2010-12-11.

68 ”Viktiga läckor”, Dagens Nyheter, 2010-10-25.

69 ”Always look on the bright side om life?”, Svenska Dagbladet, 2011-01-01.

70 ”WikiLeaks: Liten sajt stjälpelr lass”, Dagens Nyheter, 2010-08-07.

71 ”Läckande moral”, Dagens Nyheter, 2010-08-14.

ett demokratiskt verktyg att avslöja maktmissbruk med och samtidigt inte stå ut med att själv bli examinerad under förhörslampan får det att koka på nyhetsredaktionerna.⁷² WikiLeaks är inte längre enbart ett hot mot traditionell nyhetsjournalistik, deras frontfigur har nu dessutom kritiserat denna typ av journalistik och anklagat det svenska rättssystemet för bristfällighet.

Till nationens försvar

WikiLeaks har en icke-hirarkisk kunskapsfilosofi som förespråkar öppenhet och tillgänglighet. Där två av Sveriges största rikstäckande dagstidningar menar att journalister, likt katolska präster, bör tolka, analysera och sedan återberätta informationen om och från överheten, anser istället WikiLeaks att varje individ har rätt till rådatan. Jag har tidigare benämnt organisationen som ett antinationellt projekt. Denna tolkning bygger jag bland annat på WikiLeaks autonomi. Det är ett gränsöverskridande projekt i en rent fysisk bemärkelse, genom att agera i den virtuella världens ingemansland lyckas informationsspridningen i flera avseenden röra sig ”ovanför” territoriella gränser. Ytterligare en, mer konkret, dimension av administrationen är att deras servrar flyttas mellan de länder där de för tillfället anses säkrast. Den läckta informationens natur är dessutom av ett statskritiskt slag. Dokumenten har exempelvis handlat om missförhållande och övergrepp i krig, diplomatins bräcklighet och nationalistiska partiers medlemslistor. Utifrån dessa tre element; en anarkistisk epistemologi, en administrativ autonomi i förhållande till landsspecifika gränser och informationsspridning med fokus på maktkritik – hävdar jag att WikiLeaks är ett antinationellt projekt.

Vad som är gemensamt för majoriteten av DN:s och SvD:s representation av fallet är att det WikiLeaks gör beskrivs som oprofessionell journalistik. Dokumenten kallas ”en syndaflod” och ”skvaller”.⁷³ De dokument som får utstå flest ironiska tilltal är Cabelgate läckan. Diplomatposten beskrivs som befriande och underhållande men lite av en såpopera och i Svenska Dagbladet kallas läckan för ”infotainment”.⁷⁴ WikiLeaks offentliggörande av dokument benämns på ett par ställen som att de ”vräks” ut över allmänheten eller att de sprids ”vind för våg”.⁷⁵ Att vräka ut information ger, i kontrast till det myndiga handlandet att publicera, en signalreaktion om att företeelsen inte är ansvarsfull. Det skapar också ett glapp mellan traditionell journalistik och den nya typ av informationsspridning som WikiLeaks sysslar med.

Det kritiska förhållningssätt majoriteten av DN:s och SvD:s skribenterna antar placerar

72 ”Andras integritet”, Dagens Nyheter, 2010-0824.

73 ”WikiLeaks: Liten sajt stjälpel lass”, Dagens Nyheter, 2010-08-07; ”Ombytta roller”, Dagens Nyheter, 2010-12-11.

74 ”Always look on the bright side of life?”, Svenska Dagbladet, 2011-01-01.

75 ”Läckande moral”, Dagens Nyheter, 2010-08-14; ”Den avklädda världspolisen”, Dagens Nyheter, 2010-12-05.

organisationens värden i kategorin ”utanför” medan tidningarna, i sin position som etablerade svenska nyhetsmedier, automatiskt befinner sig ”innanför”. En motsättning har skapats och konturerna av önskvärda kulturella värden har knutits till en svensk nationell identitet. Att kritisera WikiLeaks blir i förlängningen även ett preventivt skydd för den svenska staten.

Kvällstidningarna

Den hotbild som existerar i dagstidningarnas världsbild skiljer sig på flera viktiga punkter från den som går att utläsa i kvällstidningarna. Öppenhet, transparens och genomskinlighet anses inte vara ett problem så länge det är ”makten” och etablissemanget som synas. Aftonbladet journalisten Karin Petterson går till angrepp mot Dagens Nyheters kritiska förhållningssätt till organisationen. Hon formulerar problemet såhär: ”Grundfrågan är: vad är farligast? Att Wikileaks material blir publikt, eller att vi får ett samhälle där informationsspridning fördöms i hårdare ordalag än de politiker som spelar dubbelt bakom väljarnas rygg?”.⁷⁶ Artiklarna från Aftonbladet såväl som Expressen förhåller sig positiva till hackers och det arbete som WikiLeaks gör. På Aftonbladets ledarsida står följande att läsa: ”Nu hänger det på dem, alla hackers och pirater. Om inte de klarar av att mobilisera sin motståndsrörelse riskerar friheten på internet att gå förlorad”.⁷⁷ Internet, och de nya möjligheter till informationsspridning som det fört med sig, anses vara ett medel att ta tillbaka makten med. Vi kan läsa att det inte är konstigt att ledande politiker tycker att WikiLeaks bör kontrolleras då det ”ingår i den politiska logiken att makthavare tycker att deras verksamhet inte behöver granskas”.⁷⁸ Detta betyder dock inte att effekterna av information- och åsiktsfrihet på internet alltid är till godo.

Ett akut hot mot jämställdheten

Om ”makten som försöker tysta” kan klassas som det största hotet i dessa tidningar så måste patriarkatet erkännas vara en viktig del av denna makt. I kvällstidningarna presenterar 4 av 8 artiklar patriarkatet som en hotbild medan endast 1 av 15 gör desamma i morgontidningarna. Jag har bedömt att en artikel fokuserar patriarkatet som ett hot även om ordet inte förekommer explicit i texten. Fairclough menar att: ”/a/ny texts is a combination of explicit meanings – what is actually ‘said’- and implicit meanings – what is left ‘unsaid’ but taken as given, as presupposed”.⁷⁹ Om den

76 ”Sluta krypa för makten”, Aftonbladet, 2010-12-07.

77 ”Internet är under hot”, Aftonbladet, 2010-12-08.

78 ”Sluta krypa för makten”, Aftonbladet, 2010-12-07.

79 Fairclough, s.106.

rådande debatten sätts i ett feministiskt perspektiv så räcker det för att jag ska klassa det som att skribenten utgår från att det finns ett patriarkaltsystem i samhället, att det är underförstått. Katrine Kielos skriver exempelvis: ”Den verklighet i vilken sexuella övergrepp sker är en splittrad verklighet – en verklighet delad av det ojämlika förhållandet mellan könen”.⁸⁰ Det räcker dock inte att våldtäktsanklagelserna diskuteras, att Assange kritiseras eller att det svenska rättssystemet försvaras. Det senare då jag motsätter mig idén (”feminismens Saudiarabien”) att det svenska rättssystemet bygger på feministisk teori. Jag kommer diskutera försvaret av de svenska rättssystemet noggrannare längre fram. Det patriarkat, som artiklarna diskuterar, återfinns inte främst i rättsväsendet eller i de politiska samhällsstrukturerna. Vi hittar det istället på internet. Ann-Charlotte Marteus inleder sin artikel ”Vilka tjejer ska våga anmäla?” i Expressen med följande formulering: ”Vidriga unga män och kvinnor i bloggofären utgör ett akut hot mot jämställdheten”.⁸¹ Många av skribenterna bakom dessa artiklar går hårt åt bloggare, twittrare och forumdebattörer genom att bland annat kalla dem ord som ”troll” och ”mobb”. Johannes Forssberg benämner exempelvis de virtuella platser de rör sig på för en ”misogyn träskmark”.⁸² Trots att det finns en trend i materialet att mena att det är etablissemanget som bör synas så är det på internet de patriarkala strukturerna tycks återfinnas och bli hotfulla. Inte där våldtäkterna begås eller där de får eller inte får rättsliga påföljder.

Att helhjärtat ställa sig bakom WikiLeaks verkar dock inte vara rumsrent. Ett exempel på hur individfokuseringen av Assange har kritiserats ser ut så här: ”Ett av de mest populära sätten att protestera mot attackerna på WikiLeaks har blivit att erkänna Julian Assange som sin frälsare och på heltid sjunga hans lov. I den växande personkulten framstår Assange som en blandning av påven och flickidolen Justin Bieber - han dyrkas samtidigt med dödligt allvar och fnissig hysteri”.⁸³ Att försvara WikiLeaks utan att kritisera Julian Assange tycks vara detsamma som att slå läger med nätdebattörerna. Båda tidningarna lägger ner avsevärt med utrymme på att å ena sidan anklaga WikiLeaks för att ha skapat en personkult kring Assange och å andra sidan kritisera Assange för att han inte kliver ned från sin position under rättsprocessens gång: ”När sexbrottsmisstankarna mot honom blev kända /.../ var det många i Wikileaks som ville att han i alla fall tillfälligt skulle träda åt sidan, så att hans rättsprocessen inte blev organisationens. I stället gjorde han omedelbart sitt ärende till WikiLeaks genom att antyda att det svenska rättsväsendet och kvinnorna som anmält honom var fjärrstyrda spelare i en stor konspiration.”⁸⁴ I Aftonbladet beskrivs läget som följer: ”Debatten måste

80 ”Veckans Twitter pratade om det”, Aftonbladet, 2010-12-18.

81 ”Ann-Charlotte Marteus: Vilka tjejer ska våga anmäla?”, Expressen, 2010-08-26.

82 ”Johannes Forssberg: Läskig dyrkan av Jesus-Julian”, Expressen, 2010-12-07.

83 ”Johannes Forssberg: Läskig dyrkan av Jesus-Julian”, Expressen, 2010-12-07.

84 ”Johannes Forssberg: Läskig dyrkan av Jesus-Julian”, Expressen, 2010-12-07.

handla mindre om en hjälte och mer om alla de hjältar som faktiskt byggt upp ett fritt internet".⁸⁵ I Expressen uttrycker en skribent sig på liknande vis: "det är /.../ ett problem att en politisk rörelse som handlar mycket om att bryta hierarkier så gärna dyrkar Stora Män".⁸⁶

Lösningen som presenteras i kvällspressen lokaliseras alltså inte till ansvarstagande journalister och nyhetsmedier utan snarare hos folket själv. Ett ansvarsfullt folk det vill säga, ett jämställt folk, ett folk som inte sysslar med nätmobbing. De önskvärda kulturella värden som presenteras i kvällstidningarna skiljer sig alltså från dagstidningarna. Bland annat kan vi se att jämställdhet är ett värde som knyts till den nationella identiteten.

Sverige som lösning

När det kommer till lösningen på anklagelserna mot Julian Assange råder en förbluffande enighet i mitt analysmaterial. Den stavas: det svenska rättsväsendet. Både dags- och kvällstidningarna sätter sin tilltro till den kommande rättsprocessen som ska äga rum i Sverige. Processen har skötts dåligt men, mässar skribenterna, "d/et finns inga skäl att tvivla på att den svenska rättsapparaten har agerat självständigt".⁸⁷ Artiklarna är fullmatade med liknande fraser: "Svenska domstolar är i grunden rättssäkra/.../", ".../den svenska förundersökningen har inte beställts av USA eller någon svensk politiker/.../" och "Den svenska arresteringsordern är visst giltig, menade domaren, och Julian Assange löper ingen risk att bli behandlad orättvist av det svenska rättsväsendet." [min kursivering].⁸⁸ Förundersökningen var i flera avseenden förvirrande: Assange begärs häktad i sin frånvaro, häktningsbeslutet dras sedan in för att senare åter igen tas upp.⁸⁹ Assanges brittiska advokat kritiserar allt från den svenska åklagarens rätt att utfärda en europeisk arresteringsorder till det faktum att förhørsledaren i Assangeutredningen var vän med en av de anmälade kvinnorna. Ledarskribenterna menar att de individer som i sin yrkesroll har handlat fel kritiseras, men aldrig på ett strukturellt plan. De har begått misstag på grund av personlig inkompetens: ".../man behöver inte vara korrupt bara för att man är korkad".⁹⁰ Artikelförfattarna vänder sig direkt till dessa personer. "Det/ är det viktigt att polis, åklagare och domare nu håller huvudet kallt och inte låter sig påverkas av den världspolitiska storm som blåst upp kring gripandet av Julian Assange", uppmanar en skribent efter att ha konstaterat att de fel som begåtts i

85 "Internet är under hot", Aftonbladet, 2010-12-08.

86 "Johannes Forssberg: Läskig dyrkan av Jesus-Julian", Expressen, 2010-12-07.

87 "Ingen Konspiration", Dagens Nyheter, 2010-12-08.

88 "Är jag verkligen ett hot mot Ryssland?", Svenska Dagbladet, 2011-03-29; "Ingen konspiration", Dagens Nyheter, 2010-12-08; "Assange har visat en häpnadsväckande arrogans", Svenska Dagbladet, 2011-02-25.

89 Se Bakgrund: Julian Assange.

90 "Johannes Forssberg: Polisen skämmer ut vår rättsstat", Expressen, 2011-03-11.

förundersökningen ”har väckt frågor om kvaliteten på den svenska rättsapparaten”.⁹¹

Konspirationsteorierna ironiseras och all utifrånkommande kritik slås ned. Endast en skribent riktar någon form av kritik mot hur våldtäktsmål behandlas i Sverige. Hon gör detta genom att vända sig emot en känd bloggares uttalande om att mäns rättssäkerhet är minimal och att de ”manshat” och den ”statsfeminism” som styr Sverige höjer antalet våldtäktsanmälningar. Denna ledarskribent skriver: ”I själva verket leder bara några få procent av alla anmälda våldtäkter till åtal. Och antalet som inte anmäler - mörkertalet - tros vara stort.”⁹²

Hotet i debatten anses komma från ansvarslös informations- och åsiktspridning. I dagstidningarnas fall återfinns detta hot inom ramarna för organisationen WikiLeaks och i kvällstidningarna hittar vi istället hotet i sexistiska diskurser på internet. Med Håkan Thörns teoretisering av nationsskapande processer kan vi se att ”innanför” fylls med värdena ansvarstagande journalistik och jämställdhet. Dessa värden menar jag, genom Thörn, fungerar som kulturella avgränsningar mot resten av världen. Jag har i detta stycke diskuterat representativa och ideologiska statsapparater, alltså rättsväsendet och media, vilka båda fyller en funktion i den nationella identitetsskapande processen. Medierna jag undersökt, som enligt Alhusser skapar och återger föreställda kulturella värden, försvarar och sätter sin tilltro till rättssystemet vilket bör ses som ytterligare ett element i den nationella självbild som representeras i mitt analysmaterial.

Krigsmetaforer

Ett återkommande tema i materialet jag analyserat är krigsmetaforerna. ”Alternativet till diplomati är inte demokrati utan krig”, utbrister den DN skribent som jämfört WikiLeaks filosofi med Josef Stalins.⁹³ I Expressen är det Julian Assange beteende, snarare än filosofi, som beskrivs som stalinistiskt.⁹⁴ Begreppsmetaforer kan användas: ”för att beteckna det fenomenet att ett område implicit eller explicit beskrivs med begrepp från ett annat område”⁹⁵. Syftet med detta stycke är att undersöka på vilket sätt begreppsmetaforer används i ledarsideartiklarna. Samma DN skribent fortsätter: ”Paradoxalt ser det ut som om statsmakten måste börja skydda sig som en gång jag i kommunismens Warszawa, Prag eller Belgrad. Diplomater får väl återgå till osynligt bläck eller memorera vad som inte bör fästas på papper eller en hårddisk. Vi återvänder så till gårdagen”.⁹⁶

91 ”Ingen Konspiration”, Dagens Nyheter, 2010-12-08.

92 ”Ann-Charlotte Marteus: Vilka tjejer ska våga anmäla?”, Expressen, 2010-08-26.

93 ”Den avklädda världspolisen”, Dagens Nyheter, 2010-12-05.

94 ”Johannes Forssberg: Läskig dyrkan av Jesus-Julian”, Expressen, 2010-12-07.

95 Winther Jørgensen & Phillips, s. 164.

96 ”Ombytta roller”, Dagens Nyheter, 2010-12-11.

I mitt material används krigsmetaforerna främst på tre olika sätt: (1) för att beskriva de konflikter ur vilka WikiLeaks läckt information, (2) som en dramatiserad skildring av olika åsikter om Assange och WikiLeaks och (3) som en framtidsprofesia av det fria informationsflödets effekter på världen. I den första kategorin hittar vi Dagens Nyheters vietnamkrigsmetaforer: ”Anta att 1971 vore 2010, att Vietnam vore Afghanistan”.⁹⁷ De hemligstämplade Afganistandagböckerna jämförs med The Pentagon Papers och läckan tros kunna vända opinionen på samma sätt som på sjuttioalet. Den andra kategorin är fullspäckad med ord som: ”läger”, ”motståndsrörelse”, ”jagas”, ”träffyta” (Assange kropp), ”neutraliseras”, ”strid”, ”gräns” och ”mobilisering”.⁹⁸ Orden framhäver motsättningar och konflikter genom att bära på associationer till krig. Gråzonerna döljs när endast två fronter finns representerade. Närvarande är också, speciellt i kvällspressen, konspirationsteorierna. Skribenterna ironiserar över de rykten som växt till nästintill vedertagna sanningar i cyberrymden: ”CIA-feministisk konspiration”, ”feminismens Saudiarabien” och ”lesbisk konspiration” är några utav dessa.⁹⁹ I den tredje kategorin kan vi bland annat finna Richard Swarts, citerad tidigare i detta stycket, dystopiska framtidsutsikter. Öppenheten och den fria informationsspridningen kommer leda till anarki, kommunism och ett totalitärt övervakningssamhälle.¹⁰⁰

Med krigsmetaforerna förstärks det relationella förhållandet mellan innanför och utanför, mellan den svenska nationella identiteten och de Andra. DN:s, SvD:s, Expressens och Aftonbladets journalister har dragit ut i strid, metaforiskt såväl som diskursivt.

7.2 Identiteter

Jag kommer i detta stycke endast diskutera Julian Assange, huvudpersonen i mitt analysmaterial. Assange har en så pass central funktion i debatten att jag valt att beskriva honom i detta separata stycke. Jag kommer att återge hur porträtteringen av honom sett ut i mitt material och inte utgå från biografisk fakta hämtad från andra källor. Jag kallar, då och då, den Julian Assange som jag analyserar för ”karaktären Assange” då att jag vill göra läsaren påmind om att den medialt presenterade bilden av honom är fragmentarisk. Den tjänar ofta ett syfte som ligger bortanför en ren beskrivning av honom som person och kan därför, på sina ställen, även anses vara fiktiv eller ”baserad på en sann person”. Beskrivningen av karaktären Assange kommer sedan att jämföras med

97 ”WikiLeaks: Liten sajt stjälpes lass”, Dagens Nyheter, 2010-08-07.

98 Exempelvis: ”Internet är under hot”, Aftonbladet, 2010-12-08.

99 ”Johannes Forssberg: Läskig dyrkan av Jesus-Julian”, Expressen, 2010-12-07; ”Så blir 2011”, Aftonbladet, 2011-01-03; ”Johannes Forssberg: Polisen skämmer ut vår rättsstat”, Expressen, 2011-03-11.

100”Ombytta roller”, Dagens Nyheter, 2010-12-11.

den stereotypa bilden av Våldtäktsmannen och analyseras utifrån begreppen Främling och Fiende. I denna och den följande analysdelen kommer dags- och kvällstidningarna analyseras tillsammans.

Flykting och Frälsare

Assange kommer till Sverige som politisk flyktig. Dagens Nyheter skriver: ”Det [försöken att stoppa WikiLeaks] är ett av skälen till att organisationen grundare Julian Assange i somras ansökte om arbets- och uppehållstillstånd i Sverige – för att därefter kunna få utgivningsbevis i vårt land”.¹⁰¹ Samma skribent menar att länder som USA och Australien försökt stoppa organisationen då de anser att den är ett ”hot mot den nationella säkerheten”. Men han fick varken arbets- eller uppehållstillstånd trots att hans ansökan sågs som ett positivt bekräftande av en svensk nationell identitet: ”[det är] ett bevis på att yttrandefriheten har ett starkt skydd i vårt land”.¹⁰² Under Assange besök i Sverige anmäls han för våldtäkt: ”/.../ Migrationsverket har avslagit hans begäran. Dessutom pågår en förundersökning som gäller anklagelser om våldtäkt som ska ha skett under Assanges besök i Sverige. Om Wikileaks grundare kommer tillbaka till Stockholm blir det alltså som brottsanklagad, inte som utgivare”.¹⁰³ Assange gick från en person som bekräftade den svenska nationella identiteten till en som i både sitt handlande och sina uttalanden ifrågasatte den. Han förvandlades över en natt från Frälsare till Främling. Hans diskursiva förflyttning mellan kategorierna markeras av skribenten genom den representativa statsapparaten migrationsverket.

En riktig Våldtäktsman

Av vikt att nämna är att Julian Assange inte någon gång beskrivs i positiva ordalag, utan genomgående porträtteras kritiskt (före våldtäktsanklagelserna porträtteras han endast genom WikiLeaks). Den svenska mediala diskursen tycks ha dragit lärdom av sin egen historia. Det verkar som om den häftiga feministiska kritik som riktats mot den schablonartade bilden av våldtäktsmän som skumma, ljusskygga parkprofiler har fått effekt.¹⁰⁴ För Assange ses, trots sin popularitet, status och mediapersonlighet, som en potentiell förövare.¹⁰⁵

Ingen av skribenterna vill uttala sig om Julian Assanges skuld utan argumenterar istället

101 ”Viktiga läckor”, Dagens Nyheter, 2010-10-25.

102 ”Viktiga läckor”, Dagens Nyheter, 2010-10-25.

103 ”Viktiga läckor”, Dagens Nyheter, 2010-10-25.

104 Wennstam, Katarina, *En riktig våldtäktsman: en bok om samhällets syn på våldtäkt*, Bonnier, Stockholm, 2004, s. 117.

105 Under WikiLeaks uppgång figurerade Julian Assange regelbundet i media. Han var organisationens ”ansikte utåt” och första talesperson.

unisont för att han bör utlämnas till Sverige så att rättsprocessen får ha sin gång. Trots att artikelförfattarna inte anklagar honom för det brott han är misstänkt för så uppfattar jag det dock som att han ses som en potentiell förövare. Detta beror för det första på att de som tar honom under sin vinge, till exempel många av nätdebatorerna, blir ironiserade och anses vara ett hot mot den svenska jämställdheten.¹⁰⁶ Vi kan se att det finns en konflikt i hur WikiLeaks frontfigur upplevs, något som ledarskribenterna inte är sena med att uppmärksamma. Skribenterna tar tydligt avstånd från personkulten och glorifieringen som omgärdat Assange. Artikelförfattarna beskriver hur andra medier, nätdebattörer och Assange själv uppfattar honom som en ”fredsfurste”, som ”påven”, en ”jesusgestalt”, som ”Justin Biber” och en ”hjälte” – beskrivningar som mitt material inte vill skriva under på.¹⁰⁷ I SvD uttrycks det på följande sätt: ”Wikileaks-grundaren Julian Assange beskrivs beundrande som nätets James Bond”, kontrasterat till skribentens egna, mindre ”glamorösa”, tolkning av honom.¹⁰⁸ Det tycks i mitt material inte vara legitimt att skydda en brottsmisstänkt på grund av hans sociala- eller mediala status. Stureplansvåldtäkterna och Bjästa-fallet verkar ha satt sina spår. För det andra har jag kommit fram till ovanstående uppfattning genom att analysera det språk och de ordval som skribenterna valt när de porträtterat honom. En Aftonbladetskribent formulerar följande meningar i en artikel som diskuterar hur journalistiken kan och bör förhålla sig till de enorma källmaterial WikiLeaks tillhandahåller: ”Visst är Julian Assange en märklig typ med oklar agenda. Han behöver granskas, och detsamma gäller det material han för vidare”.¹⁰⁹ Skribenten misstänkliggör Assange genom den negativa värderingen av honom i en artikel som snarare handlar om hans organisation än om honom som person. Vidare skapas huvudrollsinnehavaren Assange med beskrivande ord som ”självupptagen”, ”självgod”, ”arrogant” och ”oseriös”.¹¹⁰ I rätten framställs han som ”paranoid” och som en ”skådespelare”.¹¹¹ Som frontfigur för WikiLeaks anses han ha ”bisarra krav” och kallas ironiskt för ”chefsprofet”.¹¹² Den stora vikten som läggs vid att skilja organisationen WikiLeaks från personen Julian Assange kan ses som ytterligare ett sätt att hålla isär de båda fenomenen, där det ena bekräftar en viss svensk kultur medan det andra motsätter sig den.

Författaren och kriminalreportern Katarina Wennstam kritiserar i sin bok *En riktig våldtäktsman* bilden av den schabloniserade förövaren. Hon menar att monstrieringen av Våldtäktsmannen bidrar till att göra majoriteten av de som begår dessa brott till otänkbara förövare.

106 ”Ann-Charlotte Marteus: Vilka tjejer ska våga anmäla?”, Expressen, 2010-08-26.

107 Exempelvis: ”Always look on the bright side of life?”, Svenska Dagbladet, 2011-01-01;

108 ”Ur medial synvinkel”, Svenska Dagbladet, 2011-02-08.

109 ”Sluta krypa för makten”, Aftonbladet, 2010-12-07.

110 Exempelvis: ”Assange har visat häpnadsväckande arrogans”, Svenska Dagbladet, 2011-02-25; ”Johannes Forssberg: Läskig dyrkan av Jesus-Julian”, Expressen, 2010-12-07.

111 ”Ur medial synvinkel”, Svenska Dagbladet, 2011-02-08.

112 ”Läckande moral”, Dagens Nyheter, 2010-08-14.

Hon inleder kapitlet ”För snygg för att våldta” med följande meningar: ”Det är som om det finns en spärr inom oss, en spärr som också påverkar hela samhällets syn på våldtäkt. Det är som om vi tror att vissa män bara inte kan vara våldtäktsmän. Det vackra leendet, de glittrande ögonen, de snygga kläderna, det fina sättet blir som ett vaccin mot att de ska bli betraktade som förövare”.¹¹³ Det blir vidare inte brottet, handlandet, som står i fokus för uppfattningen av övergreppet, utan personen bakom.¹¹⁴

Assange är, likt många av de förövare Wennstam diskuterar, vit, välklädd och verbal. Världskändisar som dokumentärfilmaren Michel Moore och feministen Naomi Wolf tar dessutom ställning för honom i internationell media.¹¹⁵ Han strider, genom dessa attribut och omständigheter, mot det schabloniserade bilden av Våldtäktsmannen och ändå ses som en potentiell förövare. I de karaktärsbeskrivande ordval som ledarskribenterna gjort konstrueras istället den ”riktiga” Våldtäktsmannen diskursivt. Han formas diskursivt att passa in i våldtäktsdramaturgins mall för förövaren.

Främling och Fiende

Maud Eduards skriver i *Kroppspolitik* att: ”Hoten [från främlingarna] har setts som riktade antingen mot svensk välfärd eller mot svensk kultur, moral och sedlighet”.¹¹⁶ Främlingarna har karakteriserats som bland annat ”närmare naturen och mer sexuellt aktiva”. Denna grupp dominerats av, vad hon kallar, ”främmande” män, i motsättning till de ”egna” männen, vars uppgift är att beskydda kvinnor ifrån förövarna. Jag argumenterar här för att Julian Assange har kommit att representera en sådan ”främmande” man.¹¹⁷ I motsättning till feministisk teoribildning, som snarare ser det genom ett maktperspektiv, så visar Katarina Wennstam på hur representationen av sexualbrottet i media underbygger logiken om en abnormal (manlig)sexualitet.¹¹⁸ Kvinnor och invandrare har genom den svenska historien vänds mot varandra för att svenska män ska kunna behålla sina privilegier.¹¹⁹ Genom att göra förövaren avvikande så döljs könsmaktsförhållandet till förmån för bland annat en rasistisk diskurs. Eduards beskriver, genom Nira Yuval-Davis, fenomenet som ett försök att: ”gömma social, ekonomiska och politiska motsättningar genom att istället lyfta fram kulturella skillnader, ett slags ”kulturalisering” av makt”. Eduards fortsätter: ”Sådana

113 Wennstam, s. 241.

114 Wennstam, s. 136.

115 http://www.cbsnews.com/8301-503544_162-20025637-503544.html hämtad: 2011-08-14;

http://www.huffingtonpost.com/naomi-wolf/interpol-the-worlds-datin_b_793033.html hämtad: 2011-08-14.

116 Eduards, s. 55.

117 Eduards, s. 55-56.

118 Wennstam, s. 117-123.

119 Eduards, s. 55.

tendenser, att beteckna maktrelationer, våld och andra obehagliga fenomen som (andras) kultur är synliga även i den moderna svenska debatten”.¹²⁰

Han blir till en Främling i den svenska jämställdhetsdiskursen. I sitt främlingskap och genom det avstånd fyra svenska nyhetstidningars ledarsidor tagit från honom skapas ”svensken” och alla de önskvärda värden som är knutna till Honom.¹²¹ Zygmunt Bauman gör en geografisk distinktion mellan Främlingen och Fienden då han menar att Fienden befinner sig utanför landets territoriell gränser.¹²² Assange anhålls i sin frånvaro då han befinner sig utanför svenska gränser. Främlingen blir Fienden i och med sin geografiska förflyttning.

7.3 Relationer

Första avsnittet i analysdelen visade hur skribenter med splittrade världsåskådningar och skilda idéer om hur informationsspridning och journalistik bör utövas, förenades i den kritiklösa tilltron till det svenska rättssystemet. I nästa avsnitt presenterades medias bild av den misstänkte förövaren. Med shabloniserade drag av vad som betecknats som ”en riktig Våldtäktsman” konstruerades Assange som en potentiell förövare. Vi har här två värden i den ekvation som i dagsläget kallas en sexualbrottsutredning, nämligen: den rättvisa, jämlika svenska staten med sitt tolkningsföreträde och konturerna av en möjlig förövare. I detta avsnitt kommer den faktor som hittills lyst med sin frånvaro att analyseras – de anmälade kvinnorna. Då majoriteten av de ledarartiklar jag analyserat inte diskuterar dessa kvinnor kommer jag även analysera det tomrum denna tystnad lämnar efter sig och vilka implicita och explicita symboler som får stå som representanter för dem istället.

Jag har valt rubriceringen ”Relationer” då det är Nationens (genom representativa och ideologiska statsapparater) och den misstänkte förövarens *relation* till de anmälade kvinnorna och deras kroppar som fokuseras.

Var de nämns

Tre av de tjugotvå ledarartiklarna jag analyserat nämner de anmälade kvinnorna. Kvällstidningarna publicerade en artikel vardera som diskuterar de påhopp kvinnorna utsatts för på internet. I Aftonbladet beskrivs uppkomsten av den då aktuella hashtagen #prataomdet på följande

120 Eduards, s. 56.

121 Normen för medborgaren tenderar att vara en man.

122 Bauman, s. 54-55.

vis: ”Smutskastningen mot de kvinnor som anmält Julian Assange för övergrepp väckte frågor. Oavsett om Wikileaks grundare är skyldig eller inte: priset för att prata om frågorna [sexuella övergrepp] är uppenbarligen skyhögt. I alla fall för kvinnor”.¹²³ Expressen skribenten ger exempel på samma smutskastning genom att citera bloggare och kommentatorer. Artikelförfattaren beskriver påhoppet som gjorda i ”digital gruppvåldtäktsformation”.¹²⁴ Den tredje artikeln som omtalar kvinnorna menar, med hänvisning till förundersökningen, att kvinnornas berättelse stärks av stödbevisning. Skribenten avfärdar påstådda hämndmotiv genom att belysa att det inte var kvinnorna som själva gjorde anmälan, utan en tredje part då sexualbrott i Sverige faller under allmänt åtal.¹²⁵

Maud Eduards diskuterar (kvinno)kroppspolitiska lagstiftningar som till för att försvara, dicsiplinera eller reglera kvinnors kroppar för att passa in i ett androcentriskt samhälle.¹²⁶ Våldtäktslagstiftningen bör klassas som en försvarande lagstiftning, sett ur ett kvinnokroppsperspektiv, då den ämnar skydda dessa från sexuellt våld. De tre ovanstående skribenterna axlar detta ideal samtidigt som de pekar på den dubbla utsatthet dessa kvinnor är får utstå. Ann-Charlotte Marteus skriver: ”De [som ligger bakom nätmobbingen] tar heder och ära av en medborgare som har utnyttjat sin demokratiska rätt att gå till polisen”.¹²⁷ Då denna medborgare är kvinna och, med Eduards resonemang, beroende av att kunna utnyttja lagar som försvarar hennes kropp för att som en fullvärdig medborgare kunna ta plats i det offentliga, blir detta en kränkning av inte bara hennes mänskliga- utan även hennes medborgerligarättigheter.¹²⁸ Det är åter igen sexistiska diskurser på internet som ges problemstatus inte det faktum att de utsatts för sexuellt våld. Det är en positionering för kvinnorna i en sexistisk diskurs snarare än ett ställningstagande för dem som brottsoffer i ett patriarkalt samhälle.

Kvinnokroppen som symbol för Sverige

Fairclough menar att: ”/u/nsurprisingly, analysis of representations is mainly analysis of what is 'there' in the text. But it is also important to be sensitive to absences from the text, to things that might have been there, /.../ to thing which are present in some texts appertaining to a given area of social practice, but not in others”.¹²⁹ Alltså; närvaro och frånvaro av representationer är två

123 ”Veckans Twitter pratade om det”, Aftonbladet, 2010-12-18.

124 ”Ann-Charlotte Marteus: Vilka tjejer ska våga anmäla?”, Expressen, 2010-08-26.

125 ”Julian Assange: Falskskyldad apostel”, Dagens Nyheter, 2011-02-08.

126 Eduards, s. 18.

127 ”Ann-Charlotte Marteus: Vilka tjejer ska våga anmäla?”, Expressen, 2010-08-26.

128 Eduards, s.17.

129 Fairclough, s. 106.

viktiga faktorer i diskursalyser. Genom att jämföra frånvaron av representationen av de anmälande kvinnorna i mitt analysmaterial med närvaron av dessa kvinnor i nätdebatten kan social praxis med ideologiska förtecken utkristalliseras.

Den explicita frånvaron av kvinnorna i texterna får mig att leta efter dem på andra ställen. Jag ställer mig frågan: närvarar de implicit nånstans i texten? Nira Yuval-davis menar att: "Women often come to symbolise the national collectivity, its roots, its spirit, its national project (Yuval-Davis and Anthias 1989; Yuval-Davis 1993)".¹³⁰ Det försvar som Eduards talar om som starkt förankrat i kvinnokroppen kan i mitt material liknas vid försvaret av den svenska nationen. Som diskuterat i den första delen av analysen är ett av de svenska värden som försvaras jämställdhetsidealet. Eduards för resonemanget att kvinnan som bärare av nationella värden endast kan existera om hon betraktas som en immateriell symbol. Frånvaron av de anmälande kvinnorna kan alltså betraktas som en del av den process som gör dem till nationella symboler, till politiska statssubjekt. Det svenska jämställdhetsidealet försvaras genom avfärdandet av kritik och ifrågasättande av den svenska rättsapparaten och svensk kultur. Eduards tillägger att "ingenstans är denna frånvaro av kvinnor tydligare än i politiska processer som gäller krig och fred".¹³¹ På ett slagfällt fullt av krigsmetaforer tar det diskursiva "kriget" om den svenska nationella identiteten sig uttryck genom kvinnor som representanter för svenskhet, det vill säga jämställdhet och rättssäkerhet.

Våldtäkt i krigsdiskursen

När Nira Yuval-Davis skrev artikeln "Ethnicity, Gender Relations and Multiculturalism" 1997 var inte våldtäkt i krig, enligt Genève-konventionen, klassat som ett krigsbrott eller en form av tortyr. Det rubricerades istället som ett hedersrelaterat brott. "And it is not the woman's honour that is being referred to, but that of her family and her collectivity", poängterar Yuval-Davis.¹³² Då kvinnor ofta står som representanter för det nationella så var det i första hand nationen som ansågs vara utsatt för brott, inte kvinnorna. Jag vill inte påstå att systematiska våldtäkter i krig kan liknas vid fallet jag studerat. Jag drar parallellen på grund av de ständigt närvarande krigsmetaforerna i ledarartiklarna och då jag menar att en liknande logik gör sig synlig i sexualbrottsanklagelserna mot Julian Assange. Det är Sverige, svenska värden och den svenska nationella identiteten som försvaras i mitt material. Vid de tillfällen då kvinnorna diskuteras så försvaras de från patriarkala

130 Yuval-Davis, 'Ethnicity, Gender Relations and Multiculturalism', s. 114.

131 Eduards, s. 40-41.

132 Yuval-Davis, 'Ethnicity, Gender Relations and Multiculturalism', s.115

strukturer som utmålas för att skilja sig från dessa påstådda svenska värden trots att de är formulerade av just svenskar.

8. Slutet

Sammanfattning

En av mina utgångspunkter för denna uppsats var att det nationalstatliga projektet ändrat karaktär i den så kallade ”globala tidsåldern”. Något som jag, genom Michel Foucault och Maud Eduards, menade tog sig uttryck bland annat genom en ny typ av krigföring. Bevarandet av landsspecifika gränser har i viss mån bytts ut mot bevarandet av den nationella identiteten. Genom att analysera hur den ideologiska statsapparaten massmedia ställer sig till det antinationella organisationen WikiLeaks har jag diskuterat hur den svenska nationella identiteten befästs och fyllts med önskvärda värden. Dessa värden har i min analys kommit att utkristallisera sig kring ansvarstagande journalistik, rättssäkerhet och jämställdhet. I de ledarartiklar jag analyserade visade jag på hur den svenska nationalstaten skapades diskursivt genom indelningen av ett ”innanför” och ett ”utanför”. I relation till Wikileaks ”oprofessionella” informationsspridning och en sexistisk åsiktsspridning på internet konstruerades Sverige och ”svensken”.

Jag menade, med Zigmunt Bauman, att den nationella medborgaren blir till i talet om den Andre. I debatten kring våldtäktsanklagelserna mot Julian Assange representerade karaktären Assange, genom sin diskursiva så väl som geografisk förflyttning mellan kategorierna Främling och Fiende, denne Andre. Han antog i ledarskribenternas språk rollen av en potentiell föröware. Den av feminister starkt kritiserad våldtäktsdramaturgin, där schabloniserade bilder av ”föröware”, ”offer” och representativa statsapparater, tog ytterligare form då de anmälade kvinnorna i hög utsträckning uteslöts ur artiklarna.

Mot fonden av de krigsmetaforer skribenterna låtit fylla sina artiklar med och genom Nira Yuval-Davis och Maud Eduards teoretisering av det nationella som förkroppsligat så förde jag resonemanget om de anmälade kvinnornas kroppar som implicita symboler för Nationen. Med den nya typen av krigföring där det yttersta målet är skapandet av nationell identitet menade jag att det beskydd kvinnorna erbjöds i själva verket kan läsas som ett försvar av ”svenskhet”.

I den mediala debatten jag analyserat konstrueras potentiella offer och föröware som symboler för svenska och ickesvenska värden. De två fronter på vilka de svenska ledarskribenterna slåss är mot de ”antinationella hjältarna” från WikiLeaks och de ”osvenska” patriarkal rösterna från

det svenska folket. Det hela sker på en arena där krig är allt annat än frånvarande.

Avslutande diskussion

Inför 2010 års riksdagsval diskuterades två partiers chanser att hamna ovanför 4% spärren och därmed komma in i det svenska politiska toppskiktet. Det var två uppnosiga, radikala partier, ett blågult och ett rosa, som under valnatten höll sina partipolitiska tummar. De övriga partierna tävlade om vem som kunde ta störst avstånd från det ena, Sverigedemokraterna, och vem som först kunde svära på att inte samarbeta med det samma. Med samklang underströk de hur just deras partis värdegrund var oförenlig med SD:s. Åt det andra, Feministiskt Initiativ, det första renodlade feministiska parti som utmanat den svenska makteliten, ryckte man på axlarna. Nästan alla riksdagspartier anser sig redan vara feministiska. De menade att det som Fi stod för redan fanns inskrivet i deras partiprogram (läs: ordet feminism). Här har vi två partier, ett nationalistiskt och ett feministiskt, ett som enligt Sveriges ledande politiker motsätter sig den svenska nationella identiteten och ett som på ett nästintill överflödigt sätt bekräftar den. Det föregående slutade på 5.7% av landets röster medan det sistnämnda endast kom upp i 0,4%.¹³³

Efter att valnattens resultat presenterats började anklagelserna hagla och debatten gick het i jakten på en syndabock. Hur kunde detta hända, frågade sig folk på gatorna, i anti SD-demonstrationerna och i tidningskolumnerna. Ett slags konsensus nåddes då ansvaret skälptes över på media. Dagstidningarna hade grävt ned sig för djupt, kvällstidningarna hade skapat sensationsjournalistik och TV hade gett dem för mycket utrymme. Sedan avtog intresset, utebliven var den debatt om hur nationalistiskadiskurser i alla skikt och organ av samhället lett fram till SD:s höga valresultat. Jag har i denna uppsatsen intresserat mig för hur den mediala diskursen skapar nationalistiska inhägnader för vår tankes kapacitet. Min utgångspunkt var inte att kritisera det mått av jämställdhet som Sverige uppnått, det var istället att problematisera på vilka grunder detta mått vilar.

Vad händer med ett lands jämställdhetspolitik när det blivit flerfaldigt belönat som ett av världens mest jämställda länder? I Sverige anmäls flest våldtäkter per invånare i hela världen. Av dessa kommer 90% aldrig få rättslig prövning. Siffror från Amnesty Internationals rapport ”Case Closed - rape and human rights in the Nordic countries” visar dessutom att antalet fällda förbrytare blir färre och färre.¹³⁴ Amnesty har riktat kritik mot Sverige för dessa siffror. Sverigedemokraterna

¹³³<http://www.val.se/val/val2010/slutresultat/R/rike/index.html> hämtad: 2011-08-13.

¹³⁴ ”Case Closed - rape and human rights in the Nordic countries”, Amnesty International Publications, 2010: <http://www.amnesty.org/en/library/asset/ACT77/001/2010/en/5ba7f635-f2c3-4b50-86ea-e6c3428cf179/act770012010eng.pdf> hämtad: 2011-08-15.

för resonemanget att invandrare för med sig en kvinnofientlig kultur när de kommer till Sverige. Av andra förklaras de höga antalet anmälda våldtäkter med att svenskar är medvetna om sina rättigheter och att Sverige är bra på att föra denna typ av statistik. En förklaringsmodell som inte klargör varför så få fall får rättslig prövning och fallande domar. Vidare kritiseras SD:s retorik och den kallas både främlingsfientlig och rasistisk. De använder sig av en retorik där ”de Andra” pekas ut som skyldiga, vilket implicerar att sexuellt våld inte tillhör den ”svenska” kulturen.¹³⁵ En retorik som varit tydlig även i min analys.

Det kan tyckas paradoxalt att kvinnors kroppsliga säkerhet, i ett land som skryter om sin höga placering på jämställdhetsskalan, fortfarande är beroende av lagar som skyddar dem mot sexuellt våld. Den ovan presenterade kritiken från Amnesty visar vidare att den anstormning av beskydd och mediauppmärksamhet som våldtäktsanklagelserna mot Assange genererat inte är ett ”svenskt” sätt att förhålla sig till ett våldtäktsmål. En typisk ”svensk” våldtäkt kommer inte ens att bedömas av rätten.

Min studie har visat att Kvinnokroppen i den mediala debatten kring våldtäktsanklagelserna mot Julian Assanges främst ses som skyddsvärd då den utgör en symbol för det nationella. Genom att representera nationella värden används den för att spä på myten om det jämställda Sverige. På samma sätt görs karaktären Assange till en avvikare, en Främling, för att ”svenska” män skall framstå som goda, jämställda försvarare. Jag menar att detta diskursiva sätt att använda jämställdhetsidealet pågår även utanför ramarna av Assangefallet, exempelvis i den parlamentariska politikens möte med feminism och nationalism.

135 http://www.sd-ale.se/index.php?option=com_content&view=article&id=60&Itemid=58 hämtad: 2011-08-04

Referenser

Tryckta källor

Böcker och avhandlingar:

- Bauman, Zygmunt, *Modernity and ambivalence*, Cornell University Press, Ithaca, N.Y., 1991.
- De los Reyes, Paulina, Molina, Irene & Mulinari, Diana (red.), *Maktens (o)lika förklädnader: kön, klass & etnicitet i det postkoloniala Sverige : en festskrift till Wuokko Knocke*, Atlas, Stockholm, 2002.
- Eduards, Maud, *Kroppspolitik: om moder Svea och andra kvinnor*, Atlas, Stockholm, 2007.
- Fairclough, Norman, *Media discourse*, Edward Arnold, London, 1995.
- Lindström, Johan, *Tillämpad hermeneutik: kurskompendium*, Univ., Göteborg, 1990.
- Lykke, Nina, *Genusforskning: en guide till feministisk teori, metodologi och skrift*, Liber, Stockholm, 2009.
- Thörn, Håkan, *Globaliseringens dimensioner: nationalstat, världssamhälle, demokrati och sociala rörelser*, Atlas, Stockholm, 2002.
- Wennstam, Katarina, *En riktig våldtäktsman: en bok om samhällets syn på våldtäkt*, Bonnier, Stockholm, 2004
- Winther Jørgensen, Marianne & Phillips, Louise, *Diskursanalys som teori och metod*, Studentlitteratur, Lund, 2000.
- Yuval-Davis, Nira, *Gender & nation*, Sage, London, 1997.
- Yuval-Davis, Nira, 'Ethnicity, Gender Relations and Multiculturalism' in Pnina Werbner and Tariq Modood (red.) *Debating Cultural Hybridity: Multi- Cultural Identities and the Politics of Anti-Racism*. London: Zed Books, 1997.

Tidningsartiklar:

- ”Carl Bildts fria ord”, *Sydsvenskan*, 2011-02-23.
- ”Omvänd nakenkamera väcker vrede”, *Svenska Dagbladet*, 2010-12-10.
- ”Detta hände i Sverige under 2010”, *Dagens Nyheter*, 2010-12-30.

Elektroniska källor:

- <http://wikileaks.org/> hämtad: 2011-08-12

- <http://www.guardian.co.uk/edinburgh/2011/jan/07/edinburgh-assange-book-canongate-wikileaks> hämtad:2011-08-14.
- http://www.cbsnews.com/8301-503544_162-20025637-503544.html hämtad: 2011-08-14;
- http://www.huffingtonpost.com/naomi-wolf/interpol-the-worlds-datin_b_793033.html hämtad: 2011-08-14.
- <http://www.amnesty.org/en/library/asset/ACT77/001/2010/en/5ba7f635-f2c3-4b50-86ea-e6c3428cf179/act770012010eng.pdf> hämtad:2011-08-14.
- <http://www.val.se/val/val2010/slutresultat/R/rike/index.html> hämtad: 2011-08-13.
- http://www.sd-ale.se/index.php?option=com_content&view=article&id=60&Itemid=58 hämtad: 2011-08-04

Analysmaterial (bilagor):

Aftonbladet

- ”Sluta krypa för makten”, Aftonbladet, 2010-12-07.
- ”Internet är under hot”, Aftonbladet, 2010-12-08.
- ”Veckans Twitter pratade om det”, Aftonbladet, 2010-12-18.
- ”Så blir 2011”, Aftonbladet, 2011-01-03.

Dagens Nyheter

- ”Läckande moral”, Dagens Nyheter, 2010-08-14.
- ”WikiLeaks: Liten sjat stjälpers lass”, Dagens Nyheter, 2010-08-07
- ”Ombytta roller”, Dagens Nyheter, 2010-12-11.
- ”Den avklädda världspolisen”, Dagens Nyheter, 2010-12-05.
- ”Viktiga läckor”, Dagens Nyheter, 2010-10-25.
- ”Andras integritet”, Dagens Nyheter, 2010-0824.
- ”Ingen Konspiration”, Dagens Nyheter, 2010-12-08.
- ”Assange: Efterlyst har också rättigheter”, Dagens Nyheter, 2010-12-09.
- ”Julian Assange: Falskskyldad apostel”, Dagens Nyheter, 2011-02-08.

Expressen

- ”Ann-Charlotte Marteus: Vilka tjejer ska våga anmäla?”, Expressen, 2010-08-26.

- ”Johannes Forssberg: Läskig dyrkan av Jesus-Julian”, Expressen, 2010-12-07.
- ”Johannes Forssberg: Polisen skämmer ut vår rättsstat”, Expressen, 2011-03-11.
- ”Silbersky-syndromet”, Expressen, 2010-08-26.

Svenska Dagbladet

- ”Absurditetsnivå gredelin är passerad för länge sen”, Expressen, 2010-12-10
- ”Always look on the bright side om life?”, Svenska Dagbladet, 2011-01-01.
- ”Är jag verkligen ett hot mot Ryssland?”, Svenska Dagbladet, 2011-03-29.
- ”Assange har visat en häpnadsväckande arrogans”, Svenska Dagbladet, 2011-02-25.
- ”Ur medial synvinkel”, Expressen, 2011-02-08
- ”[FAKTA] Ingen rubrik tillgänglig”, Expressen, 2011-02-13